

Катја Ефимова

40 ГОДИНИ
ЛИКОВНО ТВОРЕШТВО

Катја Ефтимова

Катја Ефтимова родена е 1910 година во Пазарџик, НР Бугарија. Завршила художествена академија во Софија 1932 година. Член е на ДЛУМ од 1946 година. Адреса: Рајко Жинзифов 52, Скопје тел: 224-949

САМОСТОЈНИ ИЗЛОЖБИ:

1945 — Битола
1954 — Тетово, Гостивар
1959, 1965, 1973 — Скопје
1975 — Тетово

ГРУПНИ ИЗЛОЖБИ:

1946 — Прилеп, Охрид
1962 — Струмица
1960 — Скопје, „Македонски пејзаж“
1969 — Изложба на жени уметници, јубилејна — 25 години од основањето на АФЖ
1972 — Скопје, Изложба на цвеќе
1970 — Скопје, „Моето сакано дело“
1975 — Скопје, Штип, тема од НОБ
1979 — Дојрански ракувања, „Цвеќето во современото сликарство“
1981 — Скопје, Народниот живот во творештвото на македонските ликовни уметници
— Скопје, Изложба на жени сликари по повод јубилејот — 40 години од основањето на АФЖ
Постојан учесник на изложбата на ДЛУМ од 1946 до 1984 во Скопје, Белград, Љубљана, Котор и др.
1985 — Скопје, јубилејна самостојна изложба по повод „40 години ликовно творештво“

КАТЈА ЕФТИМОВА (1910) годинава го одбележува четириесетгодишниот јубилеј од нејзината прва самостојна изложба одржана во Битола 1945 година. Тоа всушност претставува почеток на нејзино активно присуство, како единствена жена — сликар која и се придружи на старата генерација уметници, во современата македонска уметност. Тоа го покажа со учество на првите повоени изложби на Друштвото на ликовните уметници на Македонија на кои сè до денеска речиси редовно учествува, како и на повеќе тематски изложби одржани кај нас.

Ефтимова во Софија 1933 година ја завршува ликовната академија каде на дипломскиот испит добива награда за портретот „Циганка“, сочуван до денеска. Амбицијата потполно да му се посвети на сликарството не и се остварува поради тешките животни услови, но сепак е активна и излага на групни изложби, а работи и како професор по цртање. Во една објавена информација од 1939 година се забележува дека „Генова со одличен успех ја завршила Уметничката академија во Нанси (Франција) каде земала прва награда. Исто така стојдека печатот убаво пишува за нејзините творби. Школувањето и престојот во Франција ќе ги зацврсти и збогати нејзините познавања и определеност во сликарството. Потоа, за време на војната доаѓа во Македонија каде се омажила. Како резултат на сликарската активност Ефтимова ја отвора, веќе споменатата, прва самостојна изложба со дела создадени на мотиви од македонски пејзажи. По ослободувањето таа продолжува да работи како ликовен педагог во повеќе градови во Македонија. Покрај Битола работи и во Прилеп, Охрид, и Тетово каде до денеска живее и твори.

Ефтимова, согласно со нејзината уметничка природа, реализира повеќе циклуси на класични теми како што се: портретот, фигуративни композиции, мртва природа, цвеќе, пејзаж и слично. Паралелно со маслената техника таа негува и акварел, како и цртеж. Мотивите ги зема од непосредната околина, тоа што и е блиско и познато, што ќе го доживее во еден момент. Уметничкиот чин за Ефтимова е регистрирање на непосредната визуелна сензација и доживување. Оттука природно произлегува еден вид реалистичко импресионистичко проседе, што значи приврзаност кон мотивот и задржување на неговите основни и карактеристични белези. Цртежот е во основата на сликите на Ефтимова но бојата е примарна, нанесувана одмерено и подеднакво грижливо во секој дел. Таа е придушена и кога е отворена, предадена во нејзините тонски вредности кога е колористички разновидна. Забележлива е класична сликарска постапка во која формата е градена со видот и интензитетот на бојата и нејзината тонска градијација која ги определува светлите и темни партии на творбата. Ефтимова бара хармонија и по пат на воедначување на боените соодноси, како и на фактурата, која е полна и мазна. Во таа смисла изгледа интересна забелешката дека „Ефтимова ги воочила деликатните разлики во бело и сиво“¹.

Критиката од првите настапи внимателно ги следи нејзините напори во совладувањето на ликовните проблеми за да може подоцна да каже дека некои дела и се „добро компонирани“², дека е „непретенциозна, искрена и доследна на импресионизмот“³. Исто така,

забележано е дека „има зрели реализации, ја прочистува и облагородува палетата, ја зацврстува композицијата“.⁴ Искреноста и љубовта во пристапот ја објаснува нејзината наклонетост кон извесна романтичност во изразот, како и грижливото, речиси документаристичко, бележење на мотивот. Ефимова е сликар интимист дури и кога слика пејзажи а меѓу подобрите и се оние направени на Шар планина „со зелено-сина гама, напоени со нежно чувство, преливи на светло-темно“.⁵ Останувајќи верна на традиционалните вредности на сликарството нашата сликарка со неколку пејзажи навлегува во смирен постимпресионистички стил“⁶. што значи тенденција на сликата да и даде поголема стабилности и цврстина.

Кога би се обиделе да ги резимираме сликарските настојувања и карактеристики на творештвото на Ефимова би можеле да кажеме дека тоа се одликува со упорност и сериозност во работата, со континуитет и доследност која не познава позначителни промени и отклони од она што значи непосредна опсервација и во основа реалистички третман, најчесто емоционално „обоен“.

Притоа, неопходно е да се одбележи фактот дека Ефимова како ликовен педагог на повеќе генерации млади им вдахна љубов кон уметноста умеејќи да го открие и насочи талентот на поединци.

Владимир Величковски

ЗАБЕЛЕШКИ

1. (Павле) В(асиќ), Изложба македонских уметника, Политика, Београд, 27. март 1953.
2. Јелена Мацан, Интензивен подем, Нова Македонија, Скопје, 7. декември 1959.
3. Елена Мацан, 15 години ликовно творештво во Македонија, Нова Македонија, Скопје, 24. мај 1959.
4. Антоние Николовски, Ликовна хроника, Разглед, Скопје, бр. 10. јуни 1959.
5. Г., Трета (II) самостојна изложба на Катја Ефимова, Разглед, Скопје, 6. јуни 1954.
6. Паскал Гилевски, Творештвото на жените, Вечер, Скопје, 10. март 1979.

АКВАРЕЛИ

1. Сирхан — Преспа	1950	54 × 39
2. Мотив од Шара	1952	49 × 38
3. Отешево I	1954	61 × 51
4. Отешево II	1954	61 × 51
5. Улцињ — вила Галеб	1958	61 × 51
6. Улцињ — вила Јадран	1958	54 × 39
7. Стар Улцињ	1958	61 × 51
8. Улцињ — плажа	1958	61 × 51
9. Улцињ	1958	61 × 51
10. Мотив од Стари Каштел	1958	61 × 51
11. Мотив од Јадран	1958	54 × 39
12. Сумпорен извор	1958	61 × 51
13. Мотив од Улцињ	1958	49 × 39
14. Мотив од Стари Каштел	1959	61 × 51
15. Мотив од Св. Стефан	1959	54 × 39
16. Мотив од Трогир	1959	61 × 51
17. Стари Каштел	1959	40 × 30
18. Мотив од Јадран	1959	40 × 30
19. Стари Каштел — пристаниште	1959	61 × 51
20. Комови — Црна Гора	1960	49 × 39
21. Поглед на Омиш	1960	54 × 39
22. Цетина река	1960	61 × 51
23. Мотив од Будва	1962	61 × 51
24. Зима — Крушево	1962	50 × 38
25. Две буки — Крушево	1962	49 × 38
26. Од земјотресот Скопје I	1963	61 × 51
27. Од земјотресот Скопје II	1963	61 × 51
28. Од земјотресот Скопје III	1963	61 × 51
29. На одмор	1964	43 × 35
30. Жетварки	1965	61 × 51
31. Отешево — камп	1976	49 × 40
32. Улица — Тетово	1977	61 × 51
33. Катлановски мост	1978	61 × 51
34. Мотив од Дојран I	1978	43 × 35
35. Мотив од Дојран II	1978	43 × 35
36. Панорама на Охрид	1979	61 × 51

37. Катлановска бања		19 × 39
38. По река Пчиња	197	39
39. Галичник	1975	9
40. Река Пчиња — есен	1979	
41. Мотив од Св. Наум	1980	
42. Билјанини извори	1981	61
43. Поглед на Охрид	1982	49 × 38
44. Св. Наум	1984	54 × 39

МАСЛО

1. Кобилица	1954	67 × 80
2. Под Лjubотен	1954	40 × 62
3. Овчарчиња од Шара	1954	52 × 65
4. Логор „Три врби“	1956	44 × 59
5. Зима — Скопје	1958	75 × 80
6. Зима од градскиот парк	1958	70 × 83
7. Мотив од Омиш	1960	44 × 60
8. Зима во Крушево	1962	60 × 73
9. Залез — Сирхан	1965	70 × 82
10. Поглед на Преспа	1973	50 × 65
11. Трње со темна позадина	1977	38 × 63
12. Трње — акварелно	1977	55 × 55
13. Цвеќе	1977	58 × 72
14. Букет арнаути	1978	65 × 77
15. Есен	1978	74 × 86
16. Букет рози	1979	50 × 82
17. Мотив од Св. Наум	1980	59 × 63
18. Букет розарији	1980	70 × 80
19. Нарциси	1981	53 × 62
20. Натурморт	1981	55 × 55
21. Ситно цвеќе	1982	53 × 65
22. Букет во бела вазна	1983	68 × 68
23. Трендафили	1984	50 × 65
24. Зима — Претор	1985	68 × 78

ИЗДАВАЧ: Центар за култура и информации; — Скопје
ЗА ИЗДАВАЧОТ: Директорот м-р Горгија Најдески
ПРЕДГОВОР: Владимир Величковски
ОРГАНИЗАЦИЈА НА ИЗЛОЖБАТА: Теофил Шулајковски — Тофе
ТЕХНИЧКА ПОСТАВКА НА ИЗЛОЖБАТА: Трајче Димовски
ТИРАЖ: 600
ПЕЧАТНИЦА: „НОВА МАКЕДОНИЈА“

14 — 28.XI. 1985

14 — 28.XI. 1985 година
Изложбеџи салони I и II на Центарот